

בְּסוּד זֶה הַגְּדֹלָה בְּסוּד שֶׁל אַבְרָהָם. הַגְּבוּרָה - בְּסוּד שֶׁל יִצְחָק, וְהַתְּפָאֵרֹת - בְּסוּד שֶׁל יַעֲקֹב. הַנְּצִיחַ - חֶלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. הַהוֹד - חֶלְקוֹ שֶׁל אֱהֲרֹן. פִּי כ"ל - (כנגד) כְּנֻגְדוֹ חֶלְקוֹ שֶׁל יוֹסֵף. הַמְּמַלְכִיָּה - חֶלְקוֹ שֶׁל דָּוִד. וְיוֹסֵף נִקְרָא שֶׁבֶת לְמַטָּה, כְּנֻגְדֵי צִדִּיק חֵי הָעוֹלָמִים שֶׁנִּקְרָא שֶׁבֶת לְמַעְלָה, וּמִשּׁוֹם כֶּף פְּתוּב (דברים ה) עַל כֵּן צִוָּה ה' אֱלֹהֶיךָ.

בֵּא וּרְאֵה, כַּאֲשֶׁר רָצוּ יִשְׂרָאֵל לְכַבֵּשׁ לְאֶרֶץ כְּנָעַן, הִקְיִפוּ אוֹתָהּ שֵׁשׁ יָמִים, (פעם) אֶחָת בְּכָל יוֹם, כְּנֻגְדֵי אוֹתָם צִדִּיקֵי אֲמַת שְׁעָלֵיהֶם עוֹמְדֵי הָעוֹלָם, וּבִיּוֹם הַשְּׂבִיעִי שֶׁבַע פְּעָמִים כְּנֻגְדֵי יוֹם הַשֶּׁבֶת, שֶׁהוּא כְּנֻגְדֵי הַצִּדִּיק שֶׁהוּא וְזֶה וְלֵהֶם וּמְקִיָּם אוֹתָם, שְׁכָתוּב (משלי ט) חֲצֹבָה עֲמוּדֶיהָ שְׂבָעָה, וְכָתוּב (שם ט) וְצִדִּיק יִסוּד עוֹלָם, הוּא יִסוּד וְעֵקֶר שֶׁל כָּל אֱלֹהֵי הַצִּדִּיקִים. וְאִם לֹא זְכוּתָם שֶׁל הַצִּדִּיקִים, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְכַבֵּשׁ אוֹתָהּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דברים ט) לֹא בְצַדִּיקוֹתָם וּבְיִשְׁרָאֵל לְכַבֵּשׁ וְגו' וְלִמְעַן הַקִּים אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם. כִּפְדֵי אֶת אַבְיָד (שמות כ) בְּסוּד שֶׁל הַנְּצִיחַ שְׁאֲחוּז בָּהּ מֹשֶׁה וּמִשְׁפִּיעַ לָהּ. שְׁהָרִי מֹשֶׁה הָיָה מְכַבֵּד לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתּוֹרָה.

בֵּא וּרְאֵה, אִם לֹא הַתּוֹרָה שְׁנַתְּנָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה הַנְּבִיא הַגְּדוֹל, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים בְּנֵי אָדָם לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא הָיוּ מְכַבְּדִים אוֹתוֹ, שְׁהָרִי עַל יְדֵי הַתּוֹרָה לוֹמְדֵי כֵּן אָדָם עֲבוּדֹת קוֹנֵי וּמְכַבְּדֵי אוֹתוֹ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִפְּנֵי כֵּן כִּפְדֵי אֶת אַבְיָד הוּא כְּנֻגְדֵי מֹשֶׁה.

דְּבַר אַחַר כִּפְדֵי אֶת אַבְיָד - זוֹ תּוֹרָה שְׂבָכְתָב. וְאֵת אִמָּךְ - זוֹ תּוֹרָה שְׂבָעֵל פֶּה. שְׂכָמוֹ שְׂאֵבָא

דְּאֵבָא יְהִיב שְׂפַע לְאִמָּא, הָכִי נְמִי תּוֹרָה שְׂבָכְתָב יְהִיב שְׂפַע לְתּוֹרָה שְׂבָעֵל

בְּרֹזָא דָא הַגְּדֹלָה בְּרֹזָא דְאַבְרָהָם. הַגְּבוּרָה בְּרֹזָא דְיִצְחָק וְהַתְּפָאֵרֹת בְּרֹזָא דְיַעֲקֹב. הַנְּצִיחַ חוֹלְקָא דְמֹשֶׁה. הַהוֹד חוֹלְקָא דְאֱהֲרֹן. פִּי כ"ל (לְכַבֵּל) לְקַבְּלִיהָ חוֹלְקָא דְיוֹסֵף. הַמְּמַלְכִיָּה חוֹלְקִיהָ דְדָוִד. וְיוֹסֵף שְׂבֶת אַקְרִי לְתַתָּא לְקַבֵּל צִדִּיק חֵי עֲלָמִין, דְאַקְרִי שְׂבֶת לְעִילָא וּבְגִין כֶּף כְּתִיב (דברים ה) עַל כֵּן צִוָּה יי אֱלֹהֶיךָ.

תָּא חֲזִי, כַּד פְּעוּ יִשְׂרָאֵל לְמַכְבֵּשׁ לְאֶרֶעָא דְכְנָעַן אֶקִיפוּ לָהּ שִׁיתָא יוֹמִין. (זמנא) חֲדָא בְּכָל יוֹמָא, לְקַבֵּל אֵינוּן זְכָאֵי קְשׁוּט דְעִלִּיהוּן מְתַקִּיָּים עֲלָמָא. וּבִיוֹמָא שְׂבִיעֵאָה, שְׂבַע זְמַנִּין, לְקַבֵּל יוֹמָא דְשֶׁבֶתָא, דְאִיהוּ לְקַבֵּל צִדִּיק דְאִיהוּ וְזֶה וּמְקִיָּים לָהּ דְכְתִיב (משלי ט) חֲצֹבָה עֲמוּדֶיהָ שְׂבָעָה. וְכְתִיב (משלי י) וְצִדִּיק יִסוּד עוֹלָם, אִיהוּ יִסוּדָא וְעֵיקְרָא דְכָל אֵינוּן זְכָאִין. וְאִי לָאו זְכוּתְהוּן דְצִדִּיקֵי, לֹא הָיוּ יְכָלִין לְמַכְבֵּשׁ. הֲדָא הוּא דְכְתִיב (דברים ט) לֹא בְצַדִּיקוֹתָם וּבְיִשְׁרָאֵל לְכַבֵּשׁ וְגו' וְלִמְעַן הַקִּים אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם. (שמות כ) כִּפְדֵי אֶת אַבְיָד, בְּרֹזָא דְנִצְחָא דְאַחִיד בָּהּ מֹשֶׁה וְנִינֵק לָהּ. דְהָא מֹשֶׁה הָוָה מוֹקִיר לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאוּרִייתָא.

תָּא חֲזִי, אִי לָאו אוּרִייתָא דְאַתְיְהִיבַת עַל יְדֵי דְמֹשֶׁה נְבִיאָה רַבָּה, לֹא הָיוּ יוֹדְעִין בְּנֵי נְשָׂא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְלֹא הָיוּ מוֹקִירִין לָיָהּ. דְהָא עַל יְדָא דְאוּרִייתָא אוּלִיף בְּרִיךְ הוּא שְׂבָעֵל חֲנָא דְמֵאֲרִיָּה וְאוֹקִיר לָיָהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּבְגִין כֶּף כִּפְדֵי אֶת אַבְיָד, לְקַבְּלִיהָ דְמֹשֶׁה אִיהוּ.

דְּבַר אַחַר, כִּפְדֵי אֶת אַבְיָד, דָּא תּוֹרָה שְׂבָכְתָב. וְאֵת אִמָּךְ, דָּא תּוֹרָה שְׂבָעֵל פֶּה. דְכָמָה

דְּאֵבָא יְהִיב שְׂפַע לְאִמָּא, הָכִי נְמִי תּוֹרָה שְׂבָכְתָב יְהִיב שְׂפַע לְתּוֹרָה שְׂבָעֵל

פה. לא תרצח לקבל דרגא דהו"ד דאחיד בה אהרן ובגין כף לא תרצח. בגין דכד קטלין ליה לבר נש, ההוא זיוא והו"ד עלאה דעליה נטלין מניה. הדא הוא דכתיב (דניאל י) והודי נהפף עלי וגו' ובגין כף אזהר לון קדשא ברין הוא לבני נשא, דההוא שופרא עלאה דיהיב עליהון דלא יטלון ליה מנהון ואיהו נמי רזא דשלמא. ובגין כף קאים אהרן לכפרא ולנכסא נכסת קודשין, ועל פומיה כפר לעמך ישראל. לא תנאף ברזא דצדיק דאחיד בה מאן דאחיד בה, ואיהו רזא דחכמתא. דהא כנסת ישראל לא אתחברת אלא בההוא דחזי ליה ביסודא דעלמא וצדיק יסוד עולם.

דבר אחר, הכי אוליפנא ברזא דמהימנותא, פכ"ד, לקבל כנסת ישראל. לא תרצח לקבל דרגא דנצ"ח. לא תנאף, לקבל דרגא דהו"ד. דבר אחר, כפד לקבל (בראשית א) יהי מאורות דעובדא דבראשית. לא תרצח לקבל (בראשית א) ישרצו המים שרץ נפש חיה, בגין כף נפש חיה לא תקטול. לא תנאף לקבל (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה למינה, בגין כף לא תנאף באתתא דלאו מינה, דלאו איהי בת זוגך.

דבר אחר, הוא סיומא דעשר אמירן דאורייתא, לקבל עתיקא דעתיקין ראשיתא דכלא, לאחדא סופא ברישא, למיהוי כלא חד. והא דלא שארי בהו בקדמיתא, לאולפא רזא עלאה עד אן אתר אתייהיבת ליה רשותא למשה, ומאן אתר קביל אורייתא מזעיר אנפין. אמר ז' אמירן, לקבל ז' דרגין

נותן שפע לאמא, כף גם התורה שבכתב נותנת שפע לתורה שבעל פה. לא תרצח - כנגד דרגה של ההו"ד שאחוז בה אהרן, ומשום כף לא תרצח. משום שפאשר הורגים לו לכן אדם, אותו זיו והוד עליון שעליו לוקחים ממנו. זהו שכתוב (דניאל י) והודי נהפף עלי וגו', ומשום כף מזהיר להם הקדוש ברין הוא לבני אדם, שאותו יפי עליון שנתן עליהם, שלא יקחו אותו מהם, והוא גם כן סוד השלום. ומשום כף עומד אהרן לכפר ולשחט שחיטת קדשים, ועל פיו כפר לעמך ישראל. לא תנאף - בסוד של צדיק שאחוז בה מי שאחוז בה, והוא סוד של החכמה, שהרי כנסת ישראל לא מתחברת אלא באותו שראוי לו ביסוד של העולם - וצדיק יסוד עולם.

דבר אחר, כף למדנו בסוד האמונה, פכ"ד - כנגד כנסת ישראל. לא תרצח - כנגד דרגת הנצ"ח. לא תנאף - כנגד דרגת ההו"ד. דבר אחר, כפד - כנגד (בראשית א) יהי מארת של מעשה בראשית. לא תרצח - כנגד (שם) ישרצו המים שרץ נפש חיה, משום כף נפש חיה לא תרצח. לא תנאף - כנגד (שם) תוצא הארץ נפש חיה למינה, משום כף לא תנאף באשה שלא מינה, שהיא לא בת זוגך.

דבר אחר - הוא סיום של עשרה דברות התורה, כנגד עתיק העתיקים ראשית הכל, לחבר סוף בראש, להיות הכל אחד. וזה שלא התחיל בהם בהתחלה ללמד סוד עליון עד איזה מקום נתנה לו רשות למשה, ומאיזה

מקום קבל תורה מזעיר אנפין, אמר שבעה דברות, כנגד שבע מדרגות עליונות שרמוזות בפסוק לך ה' הגדלה וגו', ועד המקום שהוא הסתכל משה, שכתוב פנים בפנים דבר ה' עם משה. פנים - זה בן הקדוש. בפנים - זו הבת. פנים - זו הכרית, בפנים - זה הארון. וכיון שהתחברו, דבר

ה'. ומי אלו? שבעה הדברות. שאלו (יהו) שלש מדרגות עליונות של העתיק הקדוש, נאמרו כנגדן שלשה דברות אחרונים ועולים ממטה למעלה.

לא תגב - כנגד אמא עליונה, בינה, שיונקת מחכמה. ומי שיש בו בינה, נקרא מבין דבר מתוך דבר, כמי שגונב ולוקח מה שיש בלבו של החכם שלמד אותו חכמה. והתורה, אף על גב שהתרה אצל הבינה לינק מהחכמה, גנבה יש מהצד האחר שאסור, ואמר לא תגב - סתם. לא תענה ברעך - כנגד מדרגה עליונה של החכמה, שהרי בן אדם לא יכול להשיב דבר אלא משום מדרגה של רוח עליונה של החכמה שיש בו. זהו שכתוב (איוב טו) החכם יענה דעת רוח. ואף על גב שזו עניה, שהיא עונה, יש בזה העמדת העולם ועזרה לעולם לדעת לקונו, והוא בסוד האמונה. ויש עניה מצד האחר שאסור, זהו שכתוב לא תענה וגו'.

לא תחמד - כנגד מדרגה סתומה עליונה שכל המחשבות בה תלויות, ואין בעולם שידע המדרגה ההיא, משום שהוא סתום הסתומים. וכאשר עלה במחשבה עליונה נסתרת, ברא עולם העליון ועולם התחתון כרגע אחד, זהו שכתוב (ישעיה מח) יעמדו יחדו, והיא מחשבה סתומה. וכן אדם יש לו מחשבה סתומה, שאין שידע בה אלא הקדוש ברוך הוא בעצמו, ונותן בו בפני אדם לחשב דברי תורה, דברי מצוה, כפי (שאוה) שאותה

עלאין דרמיזין בקרא לך יי הגדולה וגו' ועד שהוא אתר אסתפל משה דכתיב (מקרא זה כתמונתו לא נמצא בתורה, וראה שמות ל"ג ו"א ודברים ל"ד ו) פנים בפנים דבר יי עם משה. פנים דא ברא קדישא, בפנים דא ברפא. פנים דא ברית, בפנים דא ארון. וכיון דאתחברו, דבר יי. ומאן אינון, שבעה אמירן. דאינון (ואינון) ג' דרגין עלאין דעתיקא קדישא, אתאמרו לקבליהון ג' אמירן בתראין וסליקו מתפא לעילא.

לא תגנב, לקבל אימא עלאה בינה דינקה מחכמה, ומאן דאית ביה בינה, אקרי מבין דבר מתוך דבר, כמאן דגניב ונסיב מה דאית בלבא דחכם דאוליה ליה חכמתא. ואורייתא דאף על גב דאשתרי לגביה בינה לינקה מחכמה, גניבה אית מסטרא אחרא דאסיר, ואמר לא תגנב סתם.

לא תענה ברעך, לקבל דרגא עלאה דחכמתא דהא בר נש לא יכיל לאתבא פתגם, אלא בגין דרגא דרוחא עלאה דחכמתא דאית ביה. הדא הוא דכתיב (איוב ט"ו) החכם יענה דעת רוח. ואף על גב דהאי עניה דאיהו עני, אית בהו קיומא דעלמא וסיועא לעלמא למנדע למאריה, ואיהו ברזא דמהימנותא. אית עניה מסטרא אחרא דאסיר. הדא הוא דכתיב, לא תענה וגו'.

לא תחמוד, לקבל דרגא סתימאה עלאה דכל מחשבון ביה תליין, ולית בעלמא דינדע ההוא דרגא, בגין דאיהו סתימא דסתימין. וכד סליק במחשבה עלאה טמירא, ברא עלמא עלאה ועלמא תתאה ברעעא חדא הדא הוא דכתיב (ישעיה מ"ח) יעמדו יחדו, והיא

מחשבה סתימאה. ופר נש אית ליה מחשבה סתימאה, דלית דינדע בה

מחשבה עליונה תמשיך נביעות
שלה למקום החכמה ולא יפרד
כלל.

וכוונת החכמה העליונה יוצאת
תורה, ונמשך השפע שלה עד
המקום שהוא של החכמה
המתונה שנקראת מצוה. ועל זה
מי שחושב לעשות מצוה, כאלו
עשאה, משום שגורם להביא
שפע של ברכות מהמחשבה
העליונה היא עד מקום שנקרא
מצוה. וכאלו עשאה, כמו שנאמר
(במדבר טו) ועשיתם אתם. ומחשבה
זו ראש של הכל. ואף על גב
שמצד המחשבה העליונה נתן לו
רשות לדברים של מצוה, דברים
שאינם של מצוה אסורים. זהו
שכתוב לא תחמד.

ובא ראה, מה טעם כל הדברות
כנגד כל פטר וכתר? מצוות עשה
במקום הראוי להן, ומצוות לא
תעשה במקום שראוי להן. ואלו
שלשה אחרונים, אלו לא תעשה
מכלל עשה, כמו שבארנו בכלם.
אף על גב שזה מתר - זה אסור,
מפני שאלו כנגד עתיק העתיקים
שחסד ורחמים גדולים תלויים
בו, ולא ראויים אלא למצוות
עשה. מפני כן דיק מהם שלא
יפנה בן אדם (כחן גדול) לצד אחר,
וסמן אותם במצוות לא תעשה
וזהו היראותם לבני אדם בלאו על
זה הדבר האחרון, שהיא פללות
התורה.

וכי שעובר על זה כאלו עבר על
כל התורה, משום שהוא למעלה
ראשית של הכל, פללות הכל.
ואם בן אדם עבר על זה והטה
מחשבתו מדרכי התורה, אז נדבק
בצד האחר של שקר, ואז בא לידי
לא תענה ברעך וגו', כמו
שמצאנו אצל אחאב שחמד

אתדבק בסטרא אחרת דשקר, וכדין אתי לידי לא תענה ברעך וגו'.

אלא קדשא ברין הוא בלחודוי. ויהבה ביה
בבר נש למחשב מילין דאורייתא, מילין
דמצוה. בגין (דהיא) דהוא מחשבה עלאה
נגדא מבוועין דילה לאתרא דחכמתא ולא
אתפרש כלל.

ומהאי חכמתא עלאה נפקת תורה ונגיד
שקיותה עד ההוא אתרא דחכמה
תתאה דאקרי מצוה. ועל דא מאן דחשיב
למעבד מצוה כאילו עשאה, בגין דגרים
למיתי ספוקא דברכאן מההיא מחשבה עלאה
עד אתר דאקרי מצוה. וכאילו עשאה, כמה
דאת אמר, (במדבר ט"ו) ועשיתם אותם. ומחשבה
דא רישא דכולא ואף על גב דבסטרא
דמחשבה עלאה אתייהיב ליה רשותא למילין
דמצוה. מילין, דלאו מצוה אסירין, הדא הוא
דכתיב לא תחמוד.

ותא חזי, מאי טעמא כולהו אמירן לקבל כל
פתרא ופתרא, מצות עשה באתרא דחזי
ליה ומצות לא תעשה באתרא דחזי ליה.
ואינון תלתא בתראי אינון לא תעשה מכללא
דעשה, פדאוקימנא בכלהו. אף על גב דהאי
שרי, האי אסיר. בגין דאינון לקבל עתיקא
דעתיקין דחסד ורחמים גדולים תליין ביה
ולא אתחזי אלא למצות עשה. בגין כן דייק
מנייהו דלא יתפני בר נש (כחן גדול) לסטרא
אחרא ורשים להו במצות לא תעשה ואזהר
לון לפני נשא בלאו, על האי אמירה בתראה,
דאיהי כללא דאורייתא.

ומאן דעבר על האי, כאילו אעבר על כל
אורייתא. בגין דאיהו לעילא ראשיתא
דכולא, כללא דכלא. ואי בר נש עבר על האי
ואסטי מחשבתיה מאורחין דאורייתא, כדין
אתדבק בסטרא אחרת דשקר, וכדין אתי לידי לא תענה ברעך וגו'.